

Ceny

- **Výrazný pokles cen zemědělských výrobců** Po značném růstu cen zemědělských výrobků v předchozích dvou letech (o 27,1 % do roku 2008 proti roku 2006) došlo v roce 2009 k jejich výraznému poklesu (o 24,9 %), což znamená 4,5 % pod úroveň roku 2006. Podstatně větším změnám podléhaly ceny rostlinných než živočišných výrobků. Po předchozím dvouletém zvýšení o 48,5 % se v roce 2009 ceny rostlinných výrobků snížily o 32,3 % a jejich vliv na úhrn dosáhl téměř dvou třetin. Poměr mezi pohybem cen rostlinné a živočišné výroby se v roce 2009 meziročně výrazně změnil.
- **Na snížení cenové hladiny průmyslových výrobců nejvíce působil pokles cen výrobků zpracovatelského průmyslu** Ceny průmyslových výrobců se snížily o 3,1 %, před rokem značně rostly (o 4,3 %). Nejvíce se snížily ceny výrobků zpracovatelského průmyslu (o 5,6 %) a jejich negativní vliv (4,5 p. b.) byl značně velký. Výrazný pokles cen zemědělských rostlinných výrobků se odповídajícím způsobem neprojevil v cenách průmyslových potravinářských výrobků. Na celkový pokles silně působilo snížení cen koksárenských a rafinovaných ropných výrobků o 29,1 % a obecných kovů a kovárenských výrobků o 10,8 %. Obrácený vliv (1,5 p. b.) měl růst cen elektřiny, plynu a páry o 10,9 %.
- **Změna mezi vývojem cen produkce a mezispotřeby ve stavebnictví** V roce 2009 zvýšení cen stavebních prací bylo značně menší (1,2 %) než před rokem (4,5 %). Ceny stavebních materiálů a výrobků spotřebovaných ve stavebnictví se přitom snížily o 4,7 % (v roce 2008 vzrostly o 2,2 %). Rozdíl mezi růstem cen produkce a poklesem cen spotřebovaných produktů dosáhl 5,9 p. b. (v roce 2008 pouze 2,3 p. b.) a nutně vedl k výraznému zvýšení cenové hladiny HPH.
- **Zpomalení růstu cen tržních služeb** Ceny tržních služeb pro podnikatele byly meziročně vyšší o 1,5 % a jejich růst ve srovnání s vývojem před rokem zpomalil o 2,4 p. b. Vyšší byly ceny za reklamní služby a průzkum trhu o 8,2 %, za programování a poradenství o 6,5 %, za administrativní a jiné podpůrné služby o 5,6 %. Snížily se ceny nákladní dopravy o 5,0 %, služeb informačních o 2,0 % a telekomunikačních o 2,7 %.
- **Podstatně nižší míra inflace než v roce 2008** Míra inflace za rok 2009 dosáhla 1,0 %, což bylo značně (o 5,3 p. b.) méně než před rokem. Od počátku roku měla výrazně klesající tendenci; od 5,0 % v březnu přes 3,7 % v červnu a 2,1 % v září po uvedené 1,0 % v prosinci. Za celý rok 2009 se meziročně ceny zboží snížily o 0,4 % a ceny služeb zvýšily o 3,5 %. Ceny zboží a služeb administrativně ovlivňované vzrostly o 8,1 %, takže bez jejich vlivu by se hladina spotřebitelských cen snížila o 0,7 %. Spotřebitelské ceny bez bydlení, vody, energie a paliv, které se značně zvýšily, by poklesly o 1,2 %. Roční míra inflace bez hypotetického nájemného dosáhla 0,9 %, z toho byla vyšší u domácností důchodců (1,5 %) a u domácností v hlavním městě Praze (1,9 %).
- **Výrazný vliv růstu cen bydlení** Vývoj cen podle spotřebitelských oddílů byl značně rozdílný. Na zvýšení cenové hladiny nejvíce působily ceny bydlení, vody, energie a paliv (1,9 p. b.), které vzrostly o 7,2 %. To bylo ovlivněno hlavně další fází deregulace čistého nájemného – zvýšení o 19,2 %, z toho v bytech s regulovaným nájemným o 27,1 %. Zvyšování cenové hladiny ovlivňovaly rovněž ceny alkoholických nápojů a tabáku, jejichž růst o 6,5 % s vlivem 0,6 p. b. byl důsledkem větší míry zdanění cigaret v roce 2008. Na snižování cenové hladiny silně působily ceny potravin a nealkoholických nápojů (-0,7 p. b.), které poklesly o 3,9 %. Výrazný snižující vliv měly i ceny v dopravě (-0,6 p. b.) s poklesem o 5,8 %.
- **Mírný růst cen vývozu a značný pokles cen dovozu** Meziroční růst vývozních cen v roce 2009 byl nepatrný (0,2 %). Vyšší byly ceny nápojů a tabáku o 4,6 %, průmyslového zboží o 4,2 % a strojů a dopravních prostředků o 4,0 % s rozhodujícím vlivem (2,0 p. b.) na úhrn. Nižší byly ceny surovin nepoživatelných, s výjimkou paliv, o 17,9 %, minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů o 10,8 % a chemikálií o 7,0 %. Pokles dovozních cen byl značný (3,5 %). Nižší byly ceny tržních výrobků tříděných podle materiálů o 3,4 %, chemikálií a příbuzných výrobků o 4,0 % a minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů o 16, % s naprosto převažujícím vlivem (3,3 p. b.) na úhrnu. Vyšší byly ceny průmyslového spotřebního zboží o 3,8 % a strojů a dopravních prostředků o 2,2 %.

- **Významné zlepšení směnných relací**

Celoroční úhrnné směnné relace 103,8 % byly v průběhu celého roku 2009 kladné, i když jejich růst postupně zpomaloval. Zatímco ve 4. čtvrtletí dosáhly pouze 102,3 %, což bylo jen o 1,9 p. b. více než před rokem, tak jejich hodnota 105,2 % ve 3. čtvrtletí byla meziročně vyšší o značných 7,8 p. b. Nadprůměrné byly roční směnné relace ve skupině nápojů a tabáku (105,9 %) a zejména v minerálních palivech (120,8 %).

- **Vliv změny kurzu CZK na pohyb cen**

Uvedený pohyb korunových cen vyváženého i dováženého zboží byl silně ovlivňován změnou devizových kurzů CZK vůči měnám, v nichž se uskutečnil zahraniční obchod ČR. Pohyby cen zbožových operací zahraničního obchodu očištěné o korunové vlivy byly odlišné ve srovnání s pohybem v korunovém vyjádření. Kurzové změny počítané ČSÚ ukazují, že za rok 2009 česká měna meziročně oslabila při vývozních operacích o 3,8 % a při dovozních operacích o 4,4 %, což znamená, že došlo k poklesu „očištěných“ cen vývozu o 3,6 % a cen dovozu o 7,7 %.